

ĐẾN VỚI “THỦ ĐÔ GIÓ NGÀN”

Một ngày đầu hạ chúng tôi rời Thủ đô Hà Nội về với khu di tích lịch sử An toàn khu (ATK) Định Hóa (Thái Nguyên) rồi từ đó ngược sang Tân Trào (Sơn Dương, Tuyên Quang) để cùng hòa mình vào với “Suối dài xanh mượt nương ngô/ Bốn phương lồng lộng, Thủ đô gió ngàn”. Thật lạ kỳ, mỗi tên núi, tên sông, tên đất, tên bản nơi đây đâu đâu cũng gắn với những địa danh lịch sử hào hùng, oanh liệt của dân tộc ta...

■ MINH HÙNG

Từ thành phố Thái Nguyên lên ATK Định Hóa, trên con đường trải nhựa thênh thang, hai bên phong cảnh hữu tình, núi liền núi, mây liền mây, xe chúng tôi lượn quanh các rừng cọ, đồi chè trùng điệp. ATK Định Hóa được gọi là “Thủ đô kháng chiến”, “Thủ đô gió ngàn”, là “Phủ Chủ tịch” ở chiến khu Việt Bắc. Từ năm 1947 đến 1953, đây là nơi làm việc của Trung ương Đảng, Bộ Chính trị, Bác Hồ, Chính phủ và các cơ quan nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Đặc biệt, “Thủ đô kháng chiến” này là nơi Bác

Hồ và các cơ quan Trung ương hoạt động lâu nhất. Trong cuốn “Những năm tháng không thể nào quên” của Đại tướng Võ Nguyên Giáp có ghi: “Các quyết sách lớn của Chính phủ phần lớn đều quyết định trên đất Định Hóa”.

Giữa chập chùng mây ngàn, gió núi, chập chùng xanh ngát nơi đèo Đe, núi Hồng, ta bắt gặp nhà sàn của Tổng bí thư Trường Chinh ở Nà Mòn, nơi làm việc của Phó thủ tướng Phạm Văn Đồng ở đồi Thẩm Khen (xã Phú Đình), nơi phong quân hàm Đại tướng Võ Nguyên Giáp (1948) ở

Nà Lem (xã Phú Đình) - vị Đại tướng Tổng tư lệnh đầu tiên của Quân đội nhân dân Việt Nam. Đứng trước mái lá đơn sơ của di tích này, lòng ta không khỏi bồi hồi xúc động xen lẫn ngậm ngùi. Chính từ các di tích nơi đây là tiền thân của các cơ quan Trung ương, các cơ quan ngôn luận đầu tiên của Đảng: Nhà in báo Sự thật và Tòa soạn Báo Nhân dân ra số đầu tiên tại khu nhà ở Quang Kỳ, Trường Đảng Nguyễn Ái Quốc, Điện ảnh và nhiếp ảnh ở Đồi Cọ (xã Mặc Điền), nơi thành lập Hội Nhà báo Việt Nam ở Ròng Khoa...

Nơi khiến ta đắm lòng nhất có lẽ là lán Bác Hồ ở và làm việc trong những năm từ 1947 đến 1953 rợp tán cây rừng. Những bậc cao đưa chúng ta lên lưng chừng đồi Tín Keo - nơi Bác từng ở và làm việc. Bác Hồ là một con người vĩ đại song rất giản dị, gần gũi với nhân dân; ngay nơi ở Bác cũng ở gần dân, gần gũi với thiên nhiên, cỏ cây hoa lá. Ngôi nhà sàn được ngăn đôi, ngăn nhỏ hơn là nơi Bác nghỉ, ngăn còn lại được Người sử dụng làm nơi tiếp khách.. Nhà sàn ẩn mình giữa rừng già xanh mát, lại rất gần dân. Trước nhà, Bác trồng một hàng cây dâm bụt. Nghe kể lại, thời Bác sống và làm việc ở căn lán này, Bác thường nói chuyện với anh em trong đơn vị: “Nhìn râm bụt nhớ mẹ cha, nhìn cây đa nhớ làng xóm”. Quê nội Bác ở Kim Liên, quê ngoại ở làng Hoàng Trù

(Nghệ An), nhà sàn của Bác ở Hà Nội đều có những hàng rào hoa râm bụt. Đến tận bây giờ, hàng cây râm bụt Bác trồng từ năm 1948, cành lá vẫn xum xuê và vẫn trở hoa...

Ngày nay, đến thăm khu di tích ATK Định Hóa, không thể không thăm nhà tưởng niệm Bác Hồ mà bà con nơi đây vẫn kính cẩn gọi là đền. Đền nằm trên quả đồi hình mu rùa trên đỉnh đèo De, tựa lưng vào dãy núi Hồng (địa danh đã từng đi vào thơ Tố Hữu - trong bài thơ Việt Bắc). Nơi đây là bức tường thành của chiến khu Việt Bắc năm xưa, “trái tim” khu di tích. Từ đỉnh cao của ngôi đền thờ Bác có thể phóng tầm mắt rộng dài nhìn về Khuôn Tát. Toàn bộ khu di tích tọa lạc trên diện tích hơn 16.000m². Bên phải và bên trái đền có mái che kiểu mái đình vút cong, nơi treo chuông đồng và khánh đồng để mỗi lần đón khách xa về, 9 tiếng chuông hòa cùng 9 tiếng khánh sẽ ngân lên rền vang mà linh ứng...

Qua đèo De, dọc theo núi Hồng chừng 7 km, ta sẽ đặt chân đến đất Tuyên Quang, chạm mắt vào căn cứ cách mạng Tân Trào, thuộc huyện Sơn Dương. Tại đây, có lán Nà Lừa, nơi Bác ở và làm việc, có đình Hồng Thái, nơi họp Quốc dân đại hội quyết định Tổng khởi nghĩa, thành lập Chính phủ lâm thời do Bác làm Chủ tịch, đã lãnh đạo cuộc Cách mạng Tháng

Tám thành công, lập nên nước Việt Nam dân chủ cộng hòa. Cũng như ở Tân Keo, Nà Lừa - nơi Bác chọn làm căn cứ cách mạng có quang cảnh thật đẹp, phía trước quang đàng, nhìn được xa, hai bên có núi cao bao bọc, có thể rồng chầu hổ phục, nơi nào cũng có suối bao quanh.

Rời lán Nà Lừa, ta đến thăm Bảo tàng lịch sử Tân Trào, nơi lưu giữ những kỉ vật, tranh ảnh liên quan đến cuộc cách mạng gian khổ năm xưa, rồi đặt chân vào đình Tân Trào, nơi diễn ra Quốc dân đại hội trong hai ngày 16 -17/8/1945 để thông qua lệnh Tổng khởi nghĩa giành chính quyền cách mạng tháng 8/1945. Bà con nơi đây kể rằng, đình Tân Trào nguyên là một ngôi đình nhỏ, được xây dựng vào năm 1923 theo kiểu nhà sàn, cột gỗ, ba gian hai chái, mái lợp lá cọ, sàn lát ván, để đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng và là nơi hội họp, sinh hoạt văn hóa của dân làng. Đình thờ 8 vị thành hoàng làng đại diện cho các thân sông, thần núi của làng Tân Lập. Chính dưới mái đình này, Đại hội Quốc dân đã quyết định 10 chính sách lớn, quy định quốc kỳ, quốc ca và cử ra một Chính phủ lâm thời...

Phải đặt chân trực tiếp đến “Thủ đô gió ngàn”, ta mới cảm nhận được một cách sâu sắc về tấm lòng, tình cảm của người dân Việt Bắc đối với Bác, với Đảng, lòng tin đối với thắng lợi của cách mạng

nước nhà thông qua những mẩu chuyện binh dị mà giờ đây dường như đã trở nên thiêng liêng. Đó là khi ở Nà Lừa, Bác ốm nặng, chị em phụ nữ hàng ngày xay ngô lấy bột nấu cháo, bà lang lấy lá, củ cây rừng về làm thuốc để Bác uống; ông bà Ma Đình Tập ở Bản Cải, Định Hóa biết tin ủng hộ một củ rươi sâm Cao Ly vốn được coi là thuốc quý cha mẹ để lại; rồi cả bà cụ Ma Thị Tôm, ở Tân Keo, khi đó mới 17 tuổi, hàng ngày nấu ăn cho Bác, chăm sóc rau, bầu, bí Bác trồng những khi Bác đi công tác...

Hành hương về ATK - “Thủ đô gió ngàn” vào những ngày mùa hè khi cả nước đang hướng đến kỷ ĐH Đảng các cấp và Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII, thêm một lần nữa trong chúng ta dậy lên nhiều cảm xúc về một thời oanh liệt của cha ông ta trong hành trình đến với độc lập, tự do, về mùa thu cách mạng tháng 8 năm nao đã làm rạng rỡ non sông đất Việt. Từng tấc đất, từng hiện vật còn lại như lời nhắc nhở đối với thế hệ con cháu hôm nay và mãi mãi về sau ghi lòng tạc dạ, phấn đấu vươn lên để xứng đáng với những gì mà lớp lớp cha anh đã giành lại và trao truyền...